

Projekt

z dnia 25 października 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KUTNO**

z dnia 2024 r.

**w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) w związku z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) - Rada Miasta Kutno uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 rok w brzmieniu zawartym w załączniku do niniejszej uchwały, który jest częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kutno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 rok.

Wstęp

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Kutno na rok 2025, zwany dalej „Programem”, jest zapisem działań, które w roku 2025 realizowane będą w ramach zadań własnych Miasta Kutno w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie z którymi zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności tworzenie warunków do prowadzenia działalności wychowawczej, profilaktycznej i informacyjnej, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych, ograniczenie dostępności do alkoholu, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy domowej.

Program uwzględnia cele zawarte w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczące obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. W opracowaniu programu wykorzystano również Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzoną dla Miasta Kutna w 2021 roku i Diagnozę uzależnień behawioralnych przeprowadzoną w 2022 roku.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości ich realizowania w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Rozdział 1.

Podstawy prawne i założenia programowe

1. Podstawy prawne Programu

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z uzależnieniem od alkoholu jest w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 tejże ustawy "prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin".

Ustawodawca wskazał następujące obszary działań:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 rok dla miasta Kutna opracowano także na podstawie następujących aktów prawnych:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 5) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- 6) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- 7) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 8) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- 9) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Rozdział 2.

Diagnoza problemów społecznych w Kutnie w kontekście uzależnień

Diagnoza problemów uzależnień i zasobów służących ich rozwiązywaniu w mieście Kutno została przygotowana przy wykorzystaniu informacji i danych statystycznych przekazanych przez jednostki i instytucje samorządowe, działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej, a także na podstawie:

1. badania ankietowego pn. „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych” przeprowadzonego w 2021 roku wśród trzech grup reprezentujących lokalne środowiska: dorośli mieszkańcy, dzieci i młodzież szkolna oraz sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

2. badania ankietowego pn. "Diagnoza uzależnień behawioralnych" przeprowadzonego w 2022 roku wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży szkolnej obejmującego problemy związane z tzw. uzależnieniami behawioralnymi, takimi jak: uzależnienie od komputera i Internetu (siecioholizm), hazard, zakupoholizm, pracoholizm i inne, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk.

2.1. Dane demograficzne

Kutno jest miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 40 216 (osoby zameldowane), z czego 54,3% stanowią kobiety, a 45,7% mężczyźni. Kutno jest stolicą powiatu kutnowskiego, obejmującego swoim zasięgiem 11 gmin. Łączna powierzchnia powiatu wynosi 886 km². Dane demograficzne Miasta Kutno na dzień 31 grudnia 2023 r. przedstawia tabela:

Wiek	0 - 15		16 - 18		19 - 60	19 - 65	> 60	> 65	Razem	
Płeć	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Ilość	2644	2670	511	559	10694	11501	7996	3641	21845	18371
	5314		1070		10694	11501	7996	3641	40216	

2.2. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców

Głównym celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia, zagadnienia związane z używaniem substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze oraz zagadnienia związane z przemocą domową oraz przekonaniami dotyczącymi wychowywania dzieci.

Badania miały charakter anonimowej ankiety i obejmowały mieszkańców, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Badaniem objęto łącznie 250 mieszkańców, w tym 55 kobiet i 195 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 35 lat.

2.2.1. Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania

Z przeprowadzonych badań wynika, że większość badanych mieszkańców Kutna spożywa alkohol dosyć często. Łącznie 40% respondentów pije alkohol co najmniej raz w tygodniu lub częściej. Badani deklarują w większości, iż jednorazowo spożywają niewielkie ilości alkoholu, a sięgają po niego głównie z okazji uroczystości lub świętowania. Jako inne powody picia alkoholu mieszkańcy wskazywali chęć dodania sobie odwagi, próbę odreagowania emocji oraz picie dla towarzystwa.

Większość badanych uważa, że osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych (np. w parkach czy w okolicy sklepów alkoholowych) nie stanowią dla nich oraz ich bliskich zagrożenia. Nie zdarzyły im się także żadne przykre sytuacje związane z działaniem osób trzecich znajdujących się w stanie nietrzeźwości.

Zdaniem ponad połowy badanych mieszkańców Kutna uzależnienie od alkoholu jest w ich mieście raczej rzadkim zjawiskiem. Jednakże co trzeci respondent twierdzi, że w ich lokalnej społeczności jest to raczej częste zjawisko.

Zdaniem połowy badanych mieszkańców Kutna w ich lokalnym środowisku raczej nie ma możliwości zakupu alkoholu z nielegalnego źródła. Co szósty badany jest pewny, że taki zakup jest niemożliwy. Jednakże co piąty respondent twierdzi, że zakup alkoholu z nielegalnego źródła raczej jest możliwy, a co dziesiąty jest tego pewny i wie gdzie można to zrobić.

Według większości badanych mieszkańców (61%) widok osób pijących alkohol w miejscach publicznych jest rzadszy niż 10 lat temu. Również większość badanych jest zdania, że rzadziej spotyka się osoby pijane lub awanturujące się pod wpływem alkoholu (66%) oraz rzadsze są przypadki rozstrzygania spraw poprzez alkohol (np. płacenie alkoholem lub opijanie spraw) - 63%. Zdania mieszkańców są podzielone w kwestii oceny czy obecnie dorośli i nieletni piją alkohol częściej czy rzadziej niż 10 lat temu. 38% badanych jest zdania, że rzadziej, 28% uważa, że jest to zjawisko częstsze, natomiast 30% ocenia je na podobnym poziomie jak dekadę temu.

Wiedza na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu jest wśród mieszkańców miasta na wysokim poziomie. Większość respondentów jest świadoma, że kobiety w ciąży nie powinny pić alkoholu (85%), że prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu nie jest bezpieczne (85%), a także, że alkohol nie jest środkiem, który pomaga w trudnych sytuacjach życiowych (80%). Jednocześnie co piąty badany uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach, ale tylko 21% mieszkańców jest zdania, że dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.

Badani mieszkańcy będący rodzicami w większości nie byłiby zadowoleni, gdyby dowiedzieli się, że ich dziecko pije alkohol. Co piąty zdecydowanie wyciągnąłby konsekwencje z takiego zachowania, a kolejne 20% przyznało, że byłiby niezadowoleni z takiej sytuacji, ale nic by z tym nie zrobili. Tylko 39% respondentów twierdzi, że w takiej sytuacji porozmawialiby z dzieckiem i postarali się mu pomóc. Jednakże ponad połowa badanych przyznaje, że nie potrafiłaby rozpoznać, że ich dziecko znajduje się w stanie upojenia alkoholowego. Tylko co czwarty respondent twierdzi, że potrafiłby rozpoznać taki stan u swojego dziecka. Odpowiedzi te mogą wynikać z faktu, iż zdecydowaną większość badanych mieszkańców stanowią mężczyźni, a tylko jedną piątą - kobiety. Możliwe, że ojcowie gorzej oceniają swoje zdolności oceny stanu trzeźwości u dziecka.

Co ważne, jak wynika z deklaracji respondentów, tylko 37% badanych mieszkańców Kutna nigdy nie częstuje swojego dziecka alkoholem (tj. nie daje dziecku do spróbowania alkoholu np. przy okazji rodzinnych spotkań). 22% przyznaje, że częstuje swoje dziecko alkoholem, ale raczej rzadko (np. przy okazji szczególnych wydarzeń rodzinnych), a kolejne 22% - bardzo rzadko. 13% badanych pozwala dziecku spróbować alkoholu raczej często, a 6% - bardzo często.

2.2.2. Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Problem zażywania narkotyków i dopalaczy wśród dorosłych mieszkańców miasta jest niewielki. Zdecydowana większość mieszkańców twierdzi, że nie zna w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje psychoaktywne (92%). Również większość badanych nie zna osobiście lub „ze słyszenia” osób uzależnionych od leków (85%). Żaden z respondentów nie wie, gdzie można nabyć środki odurzające, takie jak narkotyki czy dopalacze.

Zdaniem 65% badanych mieszkańców Kutna nie istnieją substancje psychoaktywne, które nie powodują uzależnienia. Co dziesiąty respondent twierdzi, że istnieją takie substancje, a co czwarty nie wie. Prawie połowa badanych mieszkańców Kutna ocenia swój poziom wiedzy na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych jako niski, 23% jako średni, a tylko 10% jako wysoki. Co piąty badany przyznaje, że nie ma wiedzy na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych.

Zdaniem 70% respondentów obowiązek edukacji dzieci i młodzieży w temacie negatywnych skutków przyjmowania narkotyków i dopalaczy powinien spoczywać na szkole. Pozostali twierdzą, że powinni się tym zajmować: rodzina (9%), telewizja, radio i prasa (5%), Internet (5%), poradnie specjalistyczne (5%), organizacje wyznaniowe (3%) oraz organizacje pozarządowe (3%).

2.2.3. Przemoc domowa

Pomimo iż większość (76%) badanych twierdzi, że nie zna w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy domowej, to jednak co siódmy badany przyznaje, że ma w swoim otoczeniu osoby będące ofiarami przemocy domowej, a co dziesiąty ma podejrzenia, że tak się dzieje.

95% respondentów nigdy nie doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny. Ci, którzy byli ofiarą przemocy domowej przyznają, że doświadczyli od członka swojej rodziny przemocy psychicznej (byli zastraszani, wyzywani czy szantażowani) lub ekonomicznej (byli pozbawieni dostępu do pieniędzy) lub fizycznej (byli bici, kopani, okaleczani czy duszeni) lub seksualnej. Większość badanych twierdzi, że doświadczają przemocy domowej rzadko lub bardzo rzadko (52%), jednak niewielki odsetek respondentów przyznaje, że zdarza się to często lub bardzo często (15%). 91% respondentów nigdy nie było świadkiem przemocy domowej.

Połowa badanych będąc świadkami przemocy domowej, w takiej sytuacji wezwałaby policję, a co trzeci stanąłby w obronie ofiary. Pozostali zostawiliby sprawę do rozwiązania pomiędzy uczestnikami sprzeczki (7%) lub nie reagowaliby, jeśli stwierdziliby, że sytuacja nie jest poważna (5%). Reszta nie zareagowałaby w ogóle, ponieważ czuliby się bezradni (7%).

93% badanych mieszkańców Kutna uważa, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy domowej.

Zdaniem respondentów przyczyn agresji w stosunku do członków rodziny należy upatrywać w odmiennych zdaniach członków rodziny, braku pracy wśród członków rodziny, w nieumiejętności radzenia sobie z problemami, a także w stresie. Badani twierdzą, że przyczyną agresji w rodzinie może być też zła sytuacja materialna rodziny, występowanie choroby psychicznej w rodzinie, a także brak posłuszeństwa dzieci. Wymienione powody są ze sobą ściśle powiązane i wskazują na potrzebę wsparcia rodziny ze strony władz lokalnych w celu przeciwdziałania powstawaniu agresji i przemocy domowej.

Łącznie 59% respondentów jest zdania, że zjawisko przemocy domowej w ich miejscowości jest raczej lub bardzo rzadkie. Co trzeci jest zdania, że zjawisko przemocy domowej w Kutnie jest raczej częste, a co dziesiąty uważa, że nawet bardzo częste.

Warto zauważyć, że wśród mieszkańców Kutna zauważalna jest relatywnie wysoka świadomość na temat specyfiki przemocy. Pomimo, iż część mieszkańców jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy domowej i twierdzi, że zdarza się ona tylko w rodzinach z marginesu społecznego (16%), to jednak większość zgadza się z tym, że ofiarą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna (57%). Ponadto większość mieszkańców uważa, że przemoc domowa to sytuacja, której nie można pozostawić samej sobie, czasem konieczna jest pomoc osób trzecich czy interwencja policji. Mieszkańcy zdają sobie sprawę z tego, że przemoc występuje pod wieloma postaciami i jest sytuacją skomplikowaną, a jej ofiary często nie potrafią lub nie mogą odejść od sprawcy.

Większość badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że aby prawidłowo wychować dziecko należy od czasu do czasu „dawać mu klapsa” (86%), ale jest przeciwnych twierdzeniu, że dziecko powinno bać się rodziców, bo wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek (86%). Rozkład takich odpowiedzi może wynikać z faktu, iż większość badanych mieszkańców stanowią mężczyźni. Być może zostali oni wychowani przez swoich rodziców przy użyciu „drobnych” kar fizycznych w postaci klapsów za złe zachowanie i nie znają innych metod wychowywania dzieci, oprócz tych, których sami doświadczyli w dzieciństwie.

Większość badanych nie uważa, że bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców (84%) oraz, że stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem (85%). Jednocześnie respondenci w większości nie uważają, że kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości (89%) i są zdania, że nawet łagodne kary fizyczne są przemocą domową (80%).

Zdaniem respondentów ograniczeniu występowania przemocy domowej pomogłyby: poprawa sytuacji materialnej rodzin, edukacja społeczeństwa, zwiększenie niezależności finansowej kobiet oraz zaostrezenie kar dla sprawców przemocy domowej.

2.2.4. Uzależnienia behawioralne mieszkańców

Badania miały charakter anonimowej elektronicznej ankiety i obejmowały mieszkańców z terenu miasta Kutno, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W ankiecie dotyczącej uzależnień behawioralnych wzięło udział łącznie 514 osób. Badaniem objęto 457 kobiet i 57 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 41 lat.

Uzależnienia do substancji zostały przez mieszkańców Kutna ocenione jako zagrażające życiu (alkoholizm, narkomania, nikotynizm), podczas gdy uzależnienia od czynności, takie jak zakupoholizm czy pracoholizm - jako średnie zagrożenie dla zdrowia i życia. Warto zwrócić uwagę na fakt, że pozostałe z wymienionych uzależnień behawioralnych zostały przez badanych ocenione jako zagrażające zdrowiu i życiu: siecioholizm (59%), uzależnienie od hazardu (71%), seksoholizm (40%) oraz zaburzenia odżywiania (83%). Może to świadczyć o dużej świadomości badanych mieszkańców na temat zagrożeń jakie niosą ze sobą poszczególne uzależnienia od czynności.

Większość badanych mieszkańców Kutna twierdzi, że wiedzą czym są uzależnienia behawioralne. Jednakże co piąty badany przyznaje, że nie ma takiej wiedzy. W opinii badanych najpoważniejszymi uzależnieniami behawioralnymi są: uzależnienie od komputera i Internetu - siecioholizm oraz pracoholizm. Pozostałe uzależnienia behawioralne, takie jak: zakupoholizm, hazard, seksoholizm czy zaburzenia odżywiania zostały przez mieszkańców ocenione jako mało istotne.

Prawie co piąty badany mieszkaniec Kutna przyznaje, że zdarza mu się grać w gry hazardowe (na pieniądze, np. Lotto). Respondenci najczęściej grają w gry liczbowe Totalizatora Sportowego np. Lotto czy Multi Multi oraz w zdrażki. Co dziesiąty mieszkaniec Kutna gra w gry loteryjne w radiu lub w telewizji. Pozostali grają także w gry w kasynie (ruletka, karty, inne), gry na automatach, zakłady bukmacherskie poza Internetem, karty prywatnie (poza kasynem i poza Internetem) oraz gry i zakłady w Internecie.

Ponad połowa (56%) respondentów twierdzi, że gra w gry na pieniądze, aby zasilić domowy budżet i mieć więcej pieniędzy na zwykłe codzienne wydatki. Dla co czwartego gracza jest to rozrywka i sposób na nudę, 17% ma przeczucie, że czeka ich duża wygrana, a kolejne 17% potrzebuje pieniędzy na jakiś dodatkowy wydatek (np. samochód, dom, podróże). Wśród powodów grania badani wskazywali także, że lubią towarzyszące im emocje, granie pomaga im rozładować stres i napięcie, grają z przyzwyczajenia, bo nauczyli się w ten sposób spędzać czas, potrzebują pieniędzy z powodu kłopotów finansowych lub chcą się odegrać, bo trochę przegrali.

Co ważne, tylko 7% badanych uważa, że na graniu w gry na pieniądze można dużo zarobić. Prawie połowa (44%) twierdzi, że jest to niemożliwe. Połowa badanych nie wierzy w to, że można się odegrać, jeśli chwilowo się przegrywa, a także jest przeciwna pożyczaniu pieniędzy, po to, aby zainwestować w grę. Ponadto 94% respondentów uważa, że można się uzależnić od gier na pieniądze.

Prawie połowa badanych uważa, że hazard to szczególny rodzaj gier na pieniądze, które prowadzą do uzależnienia, a hazardzista to osoba uzależniona od gier. Co piąty respondent określa hazard jako każde zachowanie wiążące się z nieprzewidywalnymi skutkami, a hazardzistę jako ryzykanta. Zdaniem 19% ankietowanych hazard to po prostu gry na pieniądze, hazardzista to osoba grająca w gry na pieniądze. Powyższe wyniki świadczą o relatywnie dużej świadomości mieszkańców Kutna na temat specyfiki uzależnienia od hazardu.

Mieszkańcy Kutna wykazują objawy problemowego korzystania z telefonu i Internetu. 61% badanych mieszkańców Kutna korzysta ze smartfona około 2 godzin dziennie w celu przeglądania mediów społecznościowych lub stron internetowych. Prawie co czwarty przyznaje, że spędza na tej aktywności od

2 do 4 godzin dziennie, a prawie co dziesiąty - od 4 do 6 godzin lub nawet więcej. Co siódmy ankietowany przyznaje, że odczuwa niepokój i dyskomfort, gdy nie może się zalogować do swoich mediów społecznościowych (Facebook, Instagram itp.).

Prawie co piąty respondent przyznaje, że odczuwa obawę przed tym, że ominie go jakaś ważna informacja i z tego powodu odczuwa potrzebę stałego monitorowania wydarzeń przy użyciu smartfona czy komputera. Zachowanie to stanowi objaw syndromu FOMO (ang. *fear of missing out*). Osoba borykająca się z syndromem FOMO odczuwa trudny do określenia lęk, który nasila się wówczas, gdy przez dłuższy czas nie ma ona dostępu do internetu. FOMO objawia się nie tylko częstym, nerwowym zerkaniem na telefon w celu sprawdzenia maili czy powiadomień na Facebooku, ale także realizacją potrzeby, by nieustannie dzielić się z innymi użytkownikami internetu zdobytymi informacjami. Syndrom FOMO w dobie Internetu i mediów społecznościowych stanowi swoistą chorobę cywilizacyjną. 57% respondentów uważa, że ich dziecko spędza za dużo czasu w Internecie, natomiast nieco ponad jedna trzecia (37%) nie widzi problemu w ilości czasu spędzanego w sieci przez ich dziecko. 11% badanych mieszkańców przyznaje, że zdarzają im się niekontrolowane zakupy (w tym także zakupy on-line), po których miewają poczucie winy. Jednakże w zdecydowanej większości problem kompulsywnych zakupów nie dotyczy mieszkańców Kutna (89%). Zdecydowana większość (85%) badanych mieszkańców Kutna uważa, że można uzależnić się od pracy. Przeciwnego zdania jest 10% ankietowanych, 5% nie ma opinii na ten temat.

2.3. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków i dopalaczy, a także zbadanie skali występowania zjawiska przemocy w środowisku szkolnym i domowym.

W badaniu wzięli uczniowie klas 6-8 ze szkół podstawowych w Kutnie. Łącznie w badaniu wzięło udział 790 uczniów.

2.3.1. Alkohol

Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Kutnie jest zauważalnym problemem - już co piąty uczeń klas 6-8 ma za sobą inicjację alkoholową. Wśród okoliczności sięgania po napoje alkoholowe uczniowie często wskazują na jednorazowe lub okazjonalne picie w towarzystwie rodziny lub podczas spotkań ze znajomymi. Część uczniów przyznaje się do spożywania alkoholu kilka razy w miesiącu lub częściej, jednak większość uczniów deklaruje, że nie pije alkoholu regularnie (60%).

Uczniowie najczęściej sięgają po alkohol z ciekawości oraz dla relaksu i rozluźnienia, a także po to, aby chwilowo uciec od problemów, z powodu nudy, za namową koleżanek lub kolegów, ze smutku i przygnębienia oraz po to, aby poczuć się jak dorośli.

61% uczniów twierdzi, że ich rodzice/opiekunowie wiedzą, że ich dzieci piją alkohol. 17% twierdzi, że wie tylko jeden z rodziców/opiekunów, a 22% uczniów odpowiedziało, że ich rodzice/opiekunowie nic nie wiedzą na ten temat.

Ponad jedna trzecia uczniów nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 lat. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Jednocześnie 28% uczniów klas 6-8 twierdzi, że zakup alkoholu przez osobę nieletnią jest raczej lub bardzo łatwy, a 39% uczniów uważa, że jest to raczej lub bardzo trudne, bo zwykle w sklepach pytają o dowód. Oznaczać to może, że ci uczniowie lub ich rówieśnicy mogą być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

2.3.2. Narkotyki i dopalacze

Wyniki badań wskazują, uczniowie w Kutnie nie przejawiają problemów związanych z przyjmowaniem narkotyków i dopalaczy. Jak wynika z deklaracji uczniów zdecydowana większość z nich nie próbowała nigdy narkotyków lub dopalaczy (97%). Tylko 3% badanych uczniów przyznało, że próbowali narkotyków lub dopalaczy.

Większość dzieci i młodzieży szkolnej w Kutnie nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze (91%). Uczniowie w większości nie wiedzą czy łatwo jest kupić narkotyki lub dopalacze w ich środowisku (69%). Jednakże co dziesiąty uczeń twierdzi, że jest to raczej lub bardzo łatwe, natomiast co piąty uczeń uważa, że jest to raczej lub bardzo trudne.

2.3.3. Postawy wobec używania substancji psychoaktywnych

Zdecydowana większość uczniów w Kutnie przejawia właściwe postawy i przekonania wobec używania substancji psychoaktywnych. Większość uczniów jest zdania, że picie alkoholu nie pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach (62%), a także, że bez alkoholu można się świetnie bawić na imprezie (80%). Uczniowie uważają, że alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia (75%), a także, że od dopalaczy można się uzależnić równie łatwo jak od narkotyków (86%). Uczniowie nie uważają za normalne sytuacji, w której osoby w ich wieku piją regularnie alkohol (90%) lub próbują narkotyków czy dopalaczy (90%). Nie zgadzają się także ze stwierdzeniem, że dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki (78%), ani, że jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem to się nie uzależni (85%). Uczniowie twierdzą, że w ich szkole palenie papierosów nie jest modne (75%).

2.3.4. Przemoc w środowisku szkolnym i domowym

Problemem wśród młodych mieszkańców miasta są przypadki agresji i przemocy z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym. Pomimo iż 60% uczniów deklaruje, że nigdy nie zdarzyło im się doświadczyć przemocy w szkole, to co piąty uczeń klas 6-8 przyznaje, że doświadcza przemocy w szkole kilka razy w roku, a co czternasty uczeń - kilka razy w miesiącu. Niewielka część uczniów przyznaje, że doświadcza przemocy rówieśniczej w szkole kilka razy w tygodniu (8%) lub nawet codziennie (5%). Uczniowie przyznają, że padali ofiarą zarówno przemocy fizycznej (byli bici, szarpani lub kopani) - 19%, jak i psychicznej (byli zastraszani lub przezywani) - 26%.

Większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie (80%). Jednakże, co piąty uczeń przyznaje, że raczej lub zdecydowanie nie czuje się w swojej szkole bezpiecznie, a także, że w jego szkole są uczniowie, których się boi.

Zdecydowana większość badanych uczniów nie doświadczyła nigdy przemocy (fizycznej lub psychicznej) w swojej rodzinie (84%). Jednakże 16% uczniów przyznało, że doświadczyli kiedyś takiej sytuacji.

2.3.5. Uzależnienia behawioralne uczniów

W badaniu w formie elektronicznej ankiety wzięli udział uczniowie klas 6-8 ze szkół podstawowych w Kutnie. Łącznie w badaniu wzięło udział 246 uczniów.

Wśród uczniów z Kutna częste jest uzależnienie od Internetu - wskazuje na to 40% ankietowanych, a kolejne 29% określa siecioholizm jako czasem występujący w ich otoczeniu. Zdaniem prawie połowy badanych uczniów w ich lokalnym środowisku często występuje także uzależnienie od smartfona i mediów społecznościowych.

W opinii uczniów pozostałe problemy takie jak: hazard, zakupoholizm czy zaburzenia odżywiania raczej nie występują.

Uczniowie dużo czasu spędzają na korzystaniu z telefonu. Jedna trzecia uczniów korzysta z telefonu do czterech godzin dziennie, a co piąty uczeń spędza przed ekranem smartfona do sześciu godzin, a kolejne 21% - więcej niż 6 godzin dziennie. 22% uczniów ogranicza używanie telefonu do maksymalnie dwóch godzin dziennie. 3% używa smartfona kilka razy w tygodniu, a 1% nie ma telefonu.

Łącznie 30% uczniów spędza przed komputerem od 2 do 4 godzin dziennie. Co piąty uczeń deklaruje, że korzysta z komputera do 6 godzin, a co czwarty - więcej niż 6 godzin dziennie. Pozostałe 13% uczniów deklaruje, że korzysta z komputera kilka razy w tygodniu, a kolejne 13% - nie spędza czasu przed komputerem. Uczniowie w zdecydowanej większości korzystają z komputera w domu (96%).

Wśród najczęstszych powodów korzystania przez uczniów z komputera i Internetu znalazły się: kontakty ze znajomymi, nauka, oglądanie filmów, granie w gry on-line oraz słuchanie muzyki. Poza tym uczniowie wykorzystują komputer do robienia zakupów on-line, poznawania nowych osób oraz prowadzenia bloga lub własnej strony.

Uczniowie zostali zapytani, czy podejmowali kiedykolwiek próby ograniczenia czasu poświęcanego na "surfowanie" po Internecie. 44% badanych uczniów przyznaje, że nigdy nie próbowali ograniczać czasu spędzanego na surfowaniu po Internecie. 41% twierdzi, że podejmowali takie próby z pozytywnym skutkiem, a 15% - tak, ale bez powodzenia.

Prawie co trzeci uczeń codziennie poświęca od jednej do trzech godzin na graniu w gry komputerowe, a co piąty od 3-6 godzin dziennie. Co dziesiąty uczeń potrafi dziennie spędzać więcej niż 6 godzin na graniu. Tylko 14% badanych ogranicza tego typu rozrywkę do maksymalnie 1 godziny, a 28% w ogóle nie gra w gry na komputerze.

Wśród dzieci i młodzieży szkolnej w Kutnie problem grania w gry na pieniądze nie jest poważny, choć zauważalny. Większość uczniów z Kutna nie grała nigdy w gry na pieniądze (77%). 9% badanych uczniów przyznaje, że zdarzyło im się to raz, a kolejne 9% - kilka razy. 5% uczniów twierdzi, że grali w gry na pieniądze 10 lub więcej razy.

Badani uczniowie najczęściej grają w zdraпки, w następnej kolejności w gry na automatach, w karty, gry liczbowe Totalizatora Sportowego np. Lotto czy Multi Multi oraz w gry w kasynie (ruletka, karty, inne). 10% uczniów gra w gry i zakłady w Internecie, 5% - w loterie i konkursy SMS-owe, a kolejne 5% - zakłady bukmacherskie poza Internetem.

Ponad połowa ankietowanych uczniów twierdzi, że gra w gry na pieniądze ponieważ jest to dla nich forma rozrywki i sposób na nudę. Co trzeci lubi towarzyszące grze emocje, a co czwarty chce mieć więcej pieniędzy na zwykłe codzienne wydatki. Co ósmy ma przecucie, że czeka go duża wygrana, a co dziesiąty jest zdania, że granie w gry jest modne wśród ich znajomych. Niewielka część uczniów twierdzi, że przyzwyczaili się w ten sposób spędzać czas, że pomagają im to rozładować się, uspokoić, kiedy są zestresowani lub gdy mają kłopoty. 9% przyznaje, że nie potrafią przestać grać.

60% uczniów nie korzystało nigdy z formy rozrywki jaką jest gra na automatach. Jednakże, ogólny odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z grą na automatach jest duży. 30% uczniów grało w gry na automatach kilka razy, natomiast 10% - wiele razy.

Zdecydowana większość (93%) uczniów nigdy nie brała udziału w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję czy operatorów telefonicznych, w których wysyła się płatne smsy.

43% uczniów uważa, że hazard to gry na pieniądze, a hazardzista to osoba grająca w gry na pieniądze. Co czwarty uczeń jest zdania, że hazard to szczególny rodzaj gier na pieniądze, gdzie gra się o duże stawki, a hazardzista to osoba ryzykująca w tych grach duże kwoty. 17% uczniów określa hazard jako szczególny rodzaj gier na pieniądze, które prowadzą do uzależnienia, a hazardzistę jako osobę uzależnioną od gier. 8% uważa, że hazard to każde zachowanie wiążące się z nieprzewidywalnymi skutkami, a hazardzista to po prostu ryzykant. 7% przyznaje, że rozumie to w jeszcze inny sposób. Większość uczniów (82%) uważa, że można się uzależnić od gier na pieniądze.

2.4. Lokalny rynek alkoholowy

Alkohol jest towarem legalnym, jednak wymagającym specjalnych regulacji prawno- administracyjnych i finansowych w związku z powodowaniem strat społecznych, ekonomicznych oraz zdrowotnych. Alkohol jest szczególnym towarem rynkowym i nie podlega zasadom wolnego rynku. Polska polityka alkoholowa wprowadziła wobec alkoholu regulacje o charakterze reglamentacyjnym, co oznacza to, że państwo polskie zezwala na handel alkoholem, ale ingeruje w kwestie związane z jego dostępnością.

Rada Miasta na poziomie lokalnym podejmuje uchwały w zakresie ograniczania dostępności alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży, określanie zasad usytuowania tych punktów oraz możliwość wprowadzenia ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Kutna dla poszczególnych napojów alkoholowych wynosi: do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo wynosi 260 zezwoleń, od 4,5% z wyłączeniem piwa - 200 zezwoleń, powyżej 18% - 200 zezwoleń. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi 190 zezwoleń, natomiast poza miejscem sprzedaży 470 zezwoleń.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) w ostatnich latach nieznacznie spadła (w 2021 r. - 102, w 2022 r. - 99, w 2023 r. - 94). Zmniejszyła się również liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - lokale gastronomiczne (w 2021 r. - 46, w 2022 r. - 49, w 2023 r. - 46). Natomiast w 2023 roku

znacznie wzrosła wartość sprzedaży napojów alkoholowych (68.569.875 zł) w porównaniu do lat ubiegłych (w 2021 r.- 56.387.395 zł, w 2022 r. - 62.358.272 zł.).

Niewątpliwie ważną grupą, która wpływa na obraz problemów związanych z alkoholem występujących w mieście są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

Badanie przeprowadzono wśród 40 sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie miasta. Grupa badana to 32 kobiety i 8 mężczyzn. 38 respondentów to pracownicy punktów sprzedaży, a 2 - ich właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 44 lata.

Badanie miało na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym, spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży oraz nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

W badaniu ponad połowa sprzedawców (57%) napojów alkoholowych wskazała, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny, jak ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o niskim poziomie wiedzy i świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu. Ponadto połowa badanych uważa, że dostęp do napojów alkoholowych nie powinien być ograniczany ani kontrolowany.

Większość (87%) badanych sprzedawców jest przeciwko spożywaniu alkoholu przez kobiety w ciąży, a także prowadzeniu pojazdów po spożyciu alkoholu (82%). Sprzedawcy napojów alkoholowych w Kutnie w większości (84%) są zdania, że alkohol nie powinien być sprzedawany osobom poniżej 18 roku życia.

Osoby niepełnoletnie sporadycznie podejmują próby zakupu napojów alkoholowych. Przypadki próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie zdarzają się kilka razy w roku (54%) lub kilka razy w miesiącu (38%).

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w niektórych sklepach wydaje się być dość rzadkim zjawiskiem. W opinii sprzedawców, takie sytuacje zdarzają się kilka razy w roku (55%), kilka razy w miesiącu (25%) lub nigdy (15%).

Żaden ze sprzedawców nie doświadczył w ciągu ostatnich 3 miesięcy sytuacji, w której konieczne było wezwanie policji z prośbą o interwencję w związku z nieprzyjemnym zajściem związanym ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Kutnie odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. 97% sprzedawców nigdy nie sprzedało alkoholu osobie, co do której miała podejrzenie, że jest nieletnia.

W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol 28% badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a często robi to 70% sprzedawców. Uzyskane wartości świadczą o odpowiedzialnej postawie sprzedawców wobec zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów nikotynowych osobom nieletnim.

Łącznie 88% badanych oceniło funkcjonowanie kontroli punktów sprzedaży raczej i bardzo dobrze. Pozostali ocenili ją jako słabą (10%) lub bardzo słabą (2%).

Większość (77%) badanych ocenia, że w okresie pandemii nastąpił wzrost sprzedaży alkoholu.

2.5. Działalność profilaktyczna wśród dzieci i młodzieży

W ramach realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2023 wśród dzieci i młodzieży szkolnej prowadzone były szeroko rozumiane działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii.

Wszystkie szkoły podstawowe realizowały szkolne programy profilaktyki w zakresie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, substancji psychoaktywnych, palenia papierosów, zagrożeń w sieci i innych. W 2023 r. zrealizowano m.in.:

- szkolenie dla pedagogów i psychologów ze szkół podstawowych z profilaktyki uniwersalnej „Fajna klasa”,
- spotkanie specjalistów szkolnych z sędzią Anną Marią Wesołowską pt. „Jak w świetle współczesnych zagrożeń zbudować stabilną rodzinę i bezpieczne otoczenie dzieci w placówkach oświatowych”,
- program rekomendowany pn. Debata w szkołach podstawowych,
- warsztaty integracyjne połączone z treningiem umiejętności społecznych „Gosiek” dla uczniów Szkoły Podstawowej Nr 9,
- warsztaty rozwijające kompetencje społeczne „Budowanie relacji interpersonalnych w oparciu o współzycie społeczne” dla uczniów w Szkole Podstawowej 9,
- warsztaty integracyjno - profilaktyczne w Szkole Podstawowej nr 1,
- warsztaty integracyjno – psychoedukacyjne w Szkole Podstawowej nr 9,
- program profilaktyczny pt. „Nie zmarnuj swojego czasu” w Szkole Podstawowej nr 7,
- program profilaktyczny „SMART czyli mądrze” w szkołach podstawowych,
- program profilaktyczny pt. „Cukierki” w szkołach podstawowych,
- akcja edukacyjno – informacyjna w szkołach podstawowych pt. „Uzależnienia behawioralne”,
- kampania pt. „O depresji” w szkołach podstawowych,
- zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z elementami edukacyjno – kulturalnymi,
- animacje dla dzieci z elementami profilaktyki podczas Kutnowskiego Pikniku Organizacji Pozarządowych,
- Ogólnopolski Przegląd Piosenki „Kwietnik”,
- Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych „ŁAPA”,
- II Festiwal Twórczości Dziecięcej „Niedorosłe Piosenki”,
- konkurs plastyczny „Z dala od alkoholu i innych uzależnień” dla kl. V-VIII wspólnie z SANEPID,
- konkurs „I Ty możesz zostać Mikołajem” oraz konkurs plastyczny „Świąteczna kartka”,
- organizacja Dnia Wolontariusza,
- piknik profilaktyczny - Sierpień – miesiącem trzeźwości - „...zainspiruj się do życia w trzeźwości”,
- spektakl z elementami profilaktyki dla 350 dzieci w KDK pt. „Brakujący element”,
- spektakle profilaktyczne dla kl. IV – VIII „Wielka ucieczka” w szkołach podstawowych,
- spektakl profilaktyczny „Smocza intryga” dla 350 dzieci w KDK
- akcja edukacyjna dot. alkoholizmu, dopalaczy, energy drink, fonoholizmu w szkołach podstawowych,
- zakup materiałów promocyjnych do szkół (koszulki z logo profilaktyki), flag z logo „Mój pierwszy trening” i logo profilaktyki na „Pierwszy trening na Dziewiątce”
- szkolenie Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 1 i 7,
- szkolenie dla specjalistów szkolnych pt. „Odpowiedzialność prawna nauczycieli”.

Programy profilaktyczne realizowane były również w dwóch świetlicach środowiskowych prowadzonych przez organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Przymierze Rodzin oraz Parafialny Zespół Charytatywny Caritas przy Parafii pw. Błogosławionych Męczenników Kutnowskich. Z zajęć w świetlicach środowiskowych korzystało ogółem 45 dzieci. Każda ze świetlic funkcjonowała w okresie nauki szkolnej, jak również w trakcie ferii zimowych. W świetlicach realizowany był program polegający przede wszystkim na pomocy dzieciom w odrabianiu pracy domowej, rozwijaniu zainteresowań w dziedzinie artystycznej, ekologicznej i turystycznej, a także prozdrowotnej. Ponadto organizatorzy zapewniali swoim podopiecznym dożywianie.

W mieście organizowano wypoczynek dla dzieci i młodzieży „Lato i zima w mieście” z elementami edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych. Podczas ferii zimowych

Oratorium Bł. Michała Rua zorganizowało półkolonie dla 60 dzieci. W okresie wakacji organizowane były półkolonie: o charakterze profilaktyczno- turystycznym dla 240 dzieci, organizowane przez Stowarzyszenie Lokalne Salos Róża Kutno, o charakterze sportowo - rekreacyjnym dla 240 dzieci, które zorganizowało Oratorium Bł. Michała Rua, oraz o charakterze wypoczynkowo – edukacyjnym dla 60 dzieci organizowane przez Kutnowskie Stowarzyszenie „Nie Jesteś Sam”. Łącznie opieką objęto 600 dzieci.

W 2023 roku zrealizowano zadanie pt. „Obóz wypoczynkowo - profilaktyczny dla 30 dzieci”. Realizatorem było Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Domów Dziecka i Rodzin Zastępczych "Wyspa Skarbów", podczas którego realizowany był program profilaktyczny z elementami arteterapii.

W zakresie profilaktyki, dotyczącej przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie, Miasto ściśle współpracowało z Komendą Powiatową Policji w Kutnie. Zorganizowano 51 spotkań prewencyjnych z dziećmi i młodzieżą szkolną oraz 2 spotkania z rodzicami i kadrą pedagogiczną. Ponadto w 2023 roku odbyło się 31 spotkań dotyczących profilaktyki uzależnień z funkcjonariuszami Straży Miejskiej w Kutnie.

Pozalekcyjne zajęcia sportowe, promujące trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu wolnego odbywały się w ramach programu „Lokalny Animator Sportu”. Program realizowany był na obiektach sportowych przy MOSiR. W ramach programu animatorzy realizowali zajęcia z dziećmi i młodzieżą m.in. gry w piłkę nożną, koszykówkę i siatkówkę. Ponadto zakupiono sprzęt sportowy dla szkół podstawowych oraz na boiska Orlik.

Ze środków Programu sfinansowano następujące zadania w ramach pozalekcyjnych zajęć sportowych: „Mój pierwszy trening koszykarski z KS Kutno” - realizator Klub Sportowy Kutno, „Mój pierwszy trening z baseballlem – realizator Miejski Klub Sportowy „Stal” Baseball i Softball Kutno, „Mój pierwszy trening w piłce siatkowej” - realizator Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej Sl Salos „Róża Kutno”, „Mój pierwszy trening LA” - realizator Uczniowski Klub Sportowy „Dziewiątka”, „Mój pierwszy trening pływacki - realizator Uczniowski Klub Sportowy „Delfinek” w Kutnie.

Ponadto zorganizowano Turniej dzikich drużyn w hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 1 oraz zakupiono urządzenia zabawowo – rekreacyjne na plac zabaw przy Przedszkolach Miejskich Nr 5 i 15.

2.6. Pomoc psychospołeczna, prawna, terapeutyczna, socjalna i ochrona przed zjawiskiem przemocy w rodzinie

2.6.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej świadczył pomoc materialną oraz prowadził pracę socjalną wobec rodzin z problemem alkoholowym w oparciu o kontrakt socjalny. Osoby uzależnione kierowane są do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub grup wsparcia AA. Pracownicy socjalni współpracują również z ośrodkami terapii uzależnień i współuzależnień, poradniami zdrowia psychicznego, z Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi, Policją i Strażą Miejską oraz placówkami opiekuńczo – wychowawczymi. Problemom alkoholowym często towarzyszy przemoc domowa. W 2023 roku kontynuował działalność Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, do którego zadań należy integrowanie i koordynowanie działań podmiotów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. W szczególności zadania te polegają na: diagnozowaniu problemu przemocy, inicjowaniu interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianiu informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy, inicjowaniu działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową. Podjęcie działań w nowej formie przyniosło znaczny wzrost rozpoznania przypadków przemocy domowej oraz zastosowania procedury „Niebieskie Karty”.

W 2023 roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 222 posiedzeń grup roboczych. Liczba rodzin z problemem alkoholowym w mieście wyniosła 233, utrzymując podobny poziom do roku poprzedniego (2021 r.- 228, 2022 r.- 225). W 2023 roku w Kutnie było także 21 rodzin z problemem narkotykowym. Liczba rodzin, w których występuje przemoc w 2023 roku wyniosła 139. W 2021 roku takich rodzin w mieście było 127, w 2022 roku – 136. Procedurę "Niebieskie Karty" zastosowano wobec 139 rodzin, w tym w 86 rodzinach były to sprawy założone w 2023 roku.

2.6.2. Punkty Konsultacyjne

Punkt konsultacyjny w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przemocy, w którym udzielano pomocy psychologicznej i prawnej mieścił się w siedzibie Teen Challenge Chrześcijańska Misja Społeczna przy ul. 3 Maja 16-18 i działał 2 razy w tygodniu. W ramach Punktu udzielano m.in. konsultacji w zakresie terapii uzależnień od alkoholu. W 2023 roku w Punkcie w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi udzielono 221 konsultacji indywidualnych dla 194 osób z czego: 78 porad i konsultacji z zakresu poradnictwa psychologicznego, z których skorzystały 62 osoby. Dla porównania w 2022 roku udzielono 21 porad dla 6 osób. W zakresie poradnictwa prawnego w 2023 roku udzielono 39 porad dla 35 osób (2022 r. - 9 porad dla 2 osób). Najwięcej porad w 2023 roku udzielono w zakresie terapii uzależnień od alkoholu – 104 dla 97 osób (2022 r. – 181 porad dla 47 osób). W grupie wsparcia w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi uczestniczyło w ciągu roku 69 osób.

Jeśli chodzi o zakres działania Punktu w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy to w 2023 roku udzielono ogółem 143 konsultacji indywidualnych dla 98 osób (2022 r. - 218 konsultacji indywidualnych dla 133 osób).

Z zakresu poradnictwa psychologicznego udzielono 71 porad i konsultacji dla 35 osób, (2022 r. 60 porad i konsultacji dla 34 osób), natomiast z poradnictwa prawnego udzielono 22 porady, z których skorzystało 14 osób (2022 r. - 73 porady dla 23 osób)

Z zakresu terapii uzależnień od narkotyków skorzystało 49 osób, którym udzielono 50 konsultacji i porad. W grupie wsparcia uczestniczyły 21 osoby. Z osobami zainteresowanymi rozmawiano o problemie uzależnień i przemocy domowej. Przygotowano materiały promocyjne z informacjami na temat udzielanej pomocy w punkcie konsultacyjnym.

2.6.3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kutnie

Ważnym zadaniem, wynikającym z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na której spoczywa między innymi obowiązek podejmowania czynności, zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W 2023 roku do Komisji wpłynęło 85 wniosków (mężczyźni - 64, kobiety - 21) o skierowanie na leczenie odwykowe, co stanowi spadek w stosunku do roku poprzedniego (2021 r. - 89, 2022 r. - 98). Przeprowadzono 239 rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego oraz wydano 60 opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania do leczenia w zakładzie leczniczym. Wobec 31 osób, które nie podjęły dobrowolnego leczenia Komisja skierowała wnioski do Sądu (w 2021 r. – 32, w 2022 r.- 45) w celu zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kutnie przeprowadziła w 2023 roku 9 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych (2021 r. - 16, 2022 r. - 8) oraz wydała 77 postanowień opiniujących lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz dotyczące zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

2.6.4. Inne formy pomocy

Pomoc terapeutyczna i socjalna realizowana była również poprzez prowadzenie punktu pomocowo – informacyjnego oraz jadłodajni przez Parafialny Zespół Charytatywny "Caritas" przy Parafii pw. Błogosławionych Męczenników Kutnowskich w Kutnie. Posiłki wydawane były osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. W 2023 roku wydano 16 100 posiłków (w 2022 r. - 16 200, w 2021 r. - 16 170 posiłków na wynos). W okresie świątecznym wydano 70 paczek dla osób potrzebujących.

Punkt konsultacyjny w zakresie poradnictwa rodzinnego działał przy świetlicy środowiskowej przy Parafii pw. Błogosławionych Męczenników Kutnowskich. Zrealizowano w pełni zaplanowane dyżury i konsultacje, które były dostępne dla wszystkich chętnych osób potrzebujących od stycznia do grudnia 2023 r. z wyłączeniem przerwy wakacyjnej oraz ferii zimowych. Razem przeprowadzono 120 godzin dyżurów i konsultacji stacjonarnych lub telefonicznych. Z konsultacji skorzystało ogółem 117 osób, w tym: dla osób uzależnionych i ich rodzin - 34 osoby, z poradnictwa rodzinnego - 71 osób, natomiast z zakresu prawa skorzystało 12 osób.

2.7. Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna

2.7.1. Kutnowski Szpital Samorządowy Sp. z o. o. Poradnia Leczenia Uzależnień

W Poradni Leczenia Uzależnień w 2023 roku z różnych form terapii skorzystało 247 osób. Stanowi to znaczny wzrost w stosunku do lat ubiegłych - w 2022 roku z pomocy Poradni skorzystało 217 osób, natomiast w 2021 roku - 190 osób. Wśród pacjentów, podobnie jak w latach ubiegłych, dominowali mężczyźni, jednak ich liczba się zwiększyła - 176 (w 2021 r. - 138, w 2022 r. - 156), podobnie jak liczba kobiet - w 2023 roku wyniosła 69 (2021 r. - 52, 2022 r. - 61).

Z danych otrzymanych z Poradni wynika, że liczba osób uzależnionych, którzy podjęli leczenie oraz aktywnie brali udział w grupach wsparcia zmalała w stosunku do roku poprzedniego (w 2021 r. - 50, w 2022 r. - 73, w 2023 r. - 42). W 2023 roku udzielono 44 porady terapeutyczne i 120 porad diagnostycznych. Instruktor terapii uzależnień odbył 945 wizyt u pacjentów. Dodatkowo odbyło się 1018 sesji psychoterapii indywidualnej oraz 96 wizyt terapeutycznych.

2.7.2. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Zgierzu, Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu

Z danych przedstawionych przez Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Zgierzu wynika, iż w 2023 roku do Całodobowego Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu przyjęto 10 mieszkańców Kutna (1 kobieta oraz 9 mężczyzn). W 2022 roku przyjęto 7 mieszkańców (2 kobiety oraz 5 mężczyzn). W 2021 r. Oddziały Terapii Uzależnienia od Alkoholu oraz Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Zgierzu były zamknięte z powodu pandemii COVID-19. Przyjęto z Kutna 1 pacjenta na Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych „Detox”.

2.7.3. Wojewódzki Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. prof. Eugeniusza Wilczkowskiego w Gostyninie

W Wojewódzkim Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. prof. Eugeniusza Wilczkowskiego w Gostyninie z różnych form terapii uzależnień w 2023 roku skorzystało 98 mieszkańców Kutna. Stanowi to wzrost w stosunku do roku poprzedniego (2021 r. - 80, 2022 r. - 87). Do Całodobowego Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu przyjęto 15 pacjentów (3 kobiety, 12 mężczyzn), a do Oddziału Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych - 65 pacjentów (11 kobiet, 54 mężczyzn). Wśród pacjentów obu oddziałów dominują mężczyźni. Ponadto ze świadczeń udzielanych w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia korzystało 18 mieszkańców Kutna, w tym 4 kobiety i 14 mężczyzn.

2.7.4. Inne formy pomocy

Na terenie miasta funkcjonowało wiele grup samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dla dorosłych dzieci alkoholików. Prężnie działające w powyższym zakresie w 2023 roku było Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Trzeźwość”. W ramach Klubu funkcjonuje 6 grup samopomocowych. W mitingach odnotowano ok. 7 500 osobowizyt. W Klubie miało miejsce 2.000 osobowizyt, udzielono 3.000 porad. Ponadto zorganizowano 10 imprez integracyjnych m.in.: Zabawa choinkowa wraz z obchodami Dnia Babci i Dziadka - ok. 50 os, Bal Karnawałowy - ponad 80 os., „Jajko Wielkanocne” - 80 os., 5 spotkań integracyjnych – łącznie 240 os., Zabawa Andrzejkowa - ok. 60 os., Mikołajki i Wieczór Wigilijny, w których uczestniczyło łącznie 150 osób.

W organizowanych rokrocznie Kutnowskich Spotkaniach Trzeźwościowych, które połączone były z obchodami 40-lecia powstania Klubu udział wzięło 150 osób. Zorganizowano 2 wyjazdy integracyjne do Sandomierza i na Podlasie. Łącznie w wyjazdach udział wzięło około 90 osób. W 2023 roku nadal trwała modernizacja budynku oraz otoczenia – odświeżono dwa pomieszczenia oraz zamontowano odbojniki na ścianie w sali mitingowej. Doposażono Klub poprzez zakupienie kosiarki, szafki na dokumenty, komputera, niszczarki, drzwi do biura oraz łazienki.

Kutnowskie Stowarzyszenie „Nie Jesteś Sam” w 2023 r. prowadziło działalność pomocową, informacyjną i terapeutyczną w środowisku osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Stowarzyszenie organizowało między innymi spotkania indywidualne i grupowe przy wsparciu specjalisty psychoterapii uzależnień. Łącznie pomocą objęto 83 osoby uzależnione lub współuzależnione (w 2022 r. - 86 os).

Pomoc terapeutyczną w postaci otwartych spotkań trzeźwościowych realizowało także Teen Challenge Chrześcijańska Misja Społeczna. W 2023 roku zorganizowano 6 spotkań trzeźwościowych. Łącznie w spotkaniach udział wzięło 549 osób. Zorganizowano 88 spotkań grup wsparcia, podczas których średnio uczestniczyło 13 osób. W wyniku podjętych działań 13 osób pojechało na terapię, w tym 6 osób terapię zakończyło, 1 osoba została z niej usunięta za złamanie abstynencji, 1 osoba przerwała terapię i opuściła ośrodek, pozostałe 5 osób nadal przebywa na terapii.

2.8. Zjawiska z zakresu naruszania bezpieczeństwa i porządku publicznego

2.8.1. Komenda Powiatowa Policji w Kutnie

Według danych otrzymanych z Komendy Powiatowej Policji w Kutnie w 2023 roku zanotowano 23 wykroczenia w związku z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu popełnionych przez osoby dorosłe (2021 r. - 39, 2022 r. - 22). 92 przestępstwa, w związku z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu przez osoby dorosłe w porównaniu do roku 2022 - 90). W porównaniu do 2022 roku znacznie wzrosła liczba czynów karalnych, popełnionych przez nieletnich (2022 r. - 21, 2023 r. - 37). W 2023 roku nie odnotowano przestępstw w związku z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu i/lub narkotyków przez osobę nieletnią.

W 2023 r. odnotowano znaczny spadek przestępstw przeciwko rodzinie - 29 (2021 r. - 93, 2022 r. - 49). Liczba interwencji domowych wobec przemocy domowej ogółem wyniosła 326, z czego dotyczących przemocy domowej, procedura "Niebieskie Karty" wyniosła 29. 26 sprawców przemocy domowej była pod wpływem alkoholu.

2.8.2. Zespół ds. Nieletnich i Patologii w Komendzie Powiatowej Policji w Kutnie

W 2023 r. liczba nieletnich ujawnionych pod wpływem alkoholu wyniosła 20, co stanowi znaczny spadek w stosunku do poprzedniego roku (2022 r. - 39). Odnotowano jedną osobę nieletnią pod wpływem narkotyków.

Komenda Powiatowa Policji w Kutnie, równolegle z przewidzianymi prawem działaniami represyjnymi, prowadziła szereg działań o charakterze prewencyjnym w postaci spotkań z młodzieżą szkolną i rodzicami. W 2023 roku odbyły się 51 spotkań prewencyjnych z młodzieżą szkolną oraz 2 spotkania prewencyjne z rodzicami oraz kadrą pedagogiczną.

2.8.3. Straż Miejska

Z danych przedstawionych przez Straż Miejską wynika, że w 2023 r. po spadku liczba osób spożywających alkohol w miejscach publicznych utrzymuje się na tym samym poziomie (2021 r. - 237, 2022 r. - 139, 2023 r. - 139 przypadków). Liczba pouczeń za spożywanie alkoholu wyniosła 101 - jest na tym samym poziomie jak w poprzednim roku (2021 r. - 148, 2022 r. - 101), natomiast liczba mandatów za spożywanie alkoholu wyniosła 40, co oznacza niewielki wzrost w stosunku do lat poprzednich (2021 r. - 77, 2022 r. - 36). W 2023 roku złożono 5 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego. Znacząco zmalała ilość wykroczeń przeciwko obyczajowości publicznej (2021 r. - 570, 2022 r. - 440, 2023 r. - 395). Straż Miejska udzieliła 395 pouczeń oraz wystawiła 40 mandatów, a także złożyła 5 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego. W 2023 roku Straż Miejska nie odnotowała osób nieletnich pod wpływem alkoholu i/lub narkotyków. Zorganizowano 31 spotkań z dziećmi w sprawie profilaktyki uzależnień.

2.9. Instytucjonalne zasoby miasta w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Na terenie miasta Kutno funkcjonuje szereg instytucji i organizacji realizujących zadania z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień w środowisku lokalnym. Wśród nich należy wymienić:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie,
2. Punkty konsultacyjno-informacyjne,
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kutnie,
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
5. Komenda Powiatowa Policji w Kutnie,

6. Straż Miejska w Kutnie,
7. Sąd Rejonowy w Kutnie,
8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie,
9. Placówki oświatowe i kulturalne,
10. Zakłady opieki zdrowotnej,
11. Organizacje pozarządowe,
12. Stowarzyszenia abstynenckie, grupy samopomocowe.
13. Inne podmioty realizujące zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień posiadające w swoich statutach zapisy umożliwiające realizację tych zadań na terenie miasta Kutno.

2.10. Wnioski z diagnozy

Po przeprowadzeniu diagnozy problemów uzależnień i zasobów ich rozwiązywania w mieście Kutno wyodrębniono kilka obszarów, w których konieczne jest podjęcie działań. W działaniach na rzecz profilaktyki i przeciwdziałaniu uzależnieniom należy skupić się na:

1. Prowadzeniu systematycznego monitoringu skali zjawiska uzależnień w mieście oraz potrzeb w zakresie ich rozwiązywania.
2. Stałej międzyinstytucjonalnej współpracy w lokalnym środowisku.
3. Prowadzeniu działalności informacyjno-edukacyjnej w lokalnej społeczności w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy domowej.
4. Prowadzeniu działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży, w tym realizacji programów profilaktycznych w szkołach i placówkach oświatowych (w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, nowoczesnych mediów, hazardu, przemocy i cyberprzemocy).
5. Rozwoju oferty zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych oraz świetlicach opiekuńczo-wychowawczych celem zapewnienia dzieciom i młodzieży, szczególnie tym z rodzin dysfunkcyjnych, dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego ukierunkowanych na rozwój fizyczny i zdrowy styl życia.
6. Kontynuacji działań mających na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej oraz psychospołecznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.
7. Prowadzeniu działań ukierunkowanych na reintegrację zawodową i społeczną rodzin dotkniętych problemem uzależnień oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wspieranie systemu pomocy społecznej.
8. Prowadzeniu działań mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych, w tym przeprowadzaniu kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
9. Wspieraniu działalności instytucji i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Rozdział 3.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025

Na podstawie przedstawionej diagnozy problemów uzależnień w tym behawioralnym w Kutnie oraz zasobów umożliwiających przeciwdziałanie występowaniu uzależnieniom, stworzono Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025. Program określa cel główny i cele szczegółowe, wyznacza kierunki działań, realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Cele i działania odpowiadają na potrzeby mieszkańców miasta w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom uzależnień i podlegać będą monitoringowi i ewaluacji. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

3.1. Adresaci Programu

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 skierowany jest przede wszystkim do:

- dzieci i młodzieży,
- rodziców, opiekunów i wychowawców,
- konsumentów i sprzedawców napojów alkoholowych,
- osób pijących w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osób uzależnionych,
- rodzin osób z problemem uzależnień i przemocy,
- kobiet w ciąży,
- kierowców,
- pracowników podmiotów działających na terenie Miasta, zajmujący się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- przedstawicieli władz lokalnych,
- mieszkańców miasta, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym stykają się z problemem uzależnień.

3.2. Partnerzy Programu

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
3. Komenda Powiatowa Policji w Kutnie,
4. Straż Miejska w Kutnie,
5. Sąd Rejonowy w Kutnie,
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
7. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kutnie,
8. szkoły i placówki oświatowe,
9. instytucje kultury,
10. kuratorzy sądowi,
11. pedagodzy i psychologzy szkolni,
12. placówki leczenia odwykowego,
13. stowarzyszenia abstynenckie,
14. terapeuci i inni specjaliści ds. uzależnień,
15. organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące działania w zakresie uzależnień,
16. kluby sportowe.

3.3. Cele i zadania

Głównym celem wyznaczonym w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 jest:

Ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków, a także uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Kutna oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych:

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków w tym uzależnień behawioralnych.

ZADANIA:

1. Wspieranie działalności placówek leczenia odwykowego w szczególności poprzez:

- 1) finansowanie programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla uzależnionych, współuzależnionych oraz DDA, a także ofiar i sprawców przemocy domowej, uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych finansowanych przez NFZ,
- 2) poprawę warunków bazy lokalowej i ich wyposażenia, zakup materiałów, pomocy i sprzętów,
- 3) dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji pracowników leczenia odwykowego.

2. Wspieranie programów i działań stowarzyszeń abstynenckich poprzez:

- 1) dofinansowanie programów terapeutycznych,
- 2) organizację spotkań trzeźwościowych,
- 3) prowadzenie klubu abstynentów,
- 4) doposażenie placówek m.in. w materiały promocyjne, pomoce i sprzęty.

3. Prowadzenie działalności interwencyjno - edukacyjno - motywującej Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym:

- 1) prowadzenie rozmów motywacyjno - informacyjnych z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin,
- 2) kierowanie na badania do biegłych i pokrywanie kosztów sporządzenia opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- 3) sporządzanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w przedmiocie leczenia odwykowego.

4. Rozpowszechnianie informacji o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie edukacji w zakresie szkodliwości alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Wskaźniki:

1. Liczba osób korzystających z pomocy placówek leczenia odwykowego ambulatoryjnego i stacjonarnego.
2. Liczba przeprowadzonych konsultacji specjalistycznych, zajęć terapeutycznych, warsztatów, treningów oraz liczba ich uczestników.
3. Liczba programów oraz liczba uczestników.
4. Ilość zakupionego sprzętu i materiałów doposażających placówki służby zdrowia.
5. Liczba klubów abstynenta i grup samopomocowych.
6. Liczba i rodzaj programów i działań stowarzyszeń abstynenckich.
7. Liczba osób biorących udział w spotkaniach w stowarzyszeniach abstynenckich.
8. Liczba posiedzeń MKRPA.

9. Liczba przeprowadzonych rozmów motywacyjno -informacyjnych.
10. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono rozmowy motywacyjno - informacyjne.
11. Liczba osób skierowanych na badanie biegłych.
12. Liczba wydanych opinii lekarskich.
13. Liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia.

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychologicznej oraz prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

ZADANIA:

1. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego i prawnego w punktach konsultacyjno-informacyjnych dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz członków ich rodzin w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Wspieranie działań wobec rodzin dotkniętych przemocą domową oraz monitorowanie sytuacji osób i rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, w których występuje również problem uzależnienia poprzez ścisłą współpracę Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych z przedstawicielami innych instytucji w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
3. Współpraca z pedagogiem/psychologiem szkolnym oraz dyrekcją szkół w zakresie zapewnienia opieki psychologicznej i pomocy edukacyjnej dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnień i przemocą.
4. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów pożytku publicznego realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, m. in. prowadzenie punktów pomocowo – informacyjnych dla osób uzależnionych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
5. Prowadzenie działalności informacyjnej wśród mieszkańców w zakresie możliwości uzyskania wsparcia dla osób i rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemoc domowa.

Wskaźniki:

1. Liczba i rodzaj porad i konsultacji udzielonych w Punkcie Konsultacyjno- Informacyjnym.
2. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.
3. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.
4. Liczba dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnień i przemocą objętych opieką psychologiczną i pomocą edukacyjną.
5. Liczba punktów pomocowo – informacyjnych dla osób uzależnionych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
6. Liczba osób korzystających z pomocy punktów pomocowo – informacyjnych.

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

ZADANIA:

1. Finansowanie i wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych) i przeciwdziałania przemocy realizowanych w szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczych w formie zajęć informacyjno - edukacyjnych dla całej społeczności (uczniów, rodziców oraz kadry pedagogicznej), w tym:
 - 1) programów profilaktycznych i rekomendowanych,
 - 2) prelekcji,

- 3) warsztatów,
- 4) innych wydarzeń o charakterze profilaktycznym.

2. Organizowanie i dofinansowanie aktywnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży z elementami edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.

3. Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia oraz wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież poprzez:

- 1) rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych i świetlicach środowiskowych (w tym dożywianie dzieci),
- 2) rozwój oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- 3) wspieranie i realizacja imprez sportowo-rekreacyjnych,
- 4) doposażenie i poprawa funkcjonowania bazy sportowo-rekreacyjnej.

4. Prowadzenie w społeczności lokalnej działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki uzależnień i przemocy domowej, dostępności usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz wspieranie działań promujących zdrowy i trzeźwy styl życia poprzez organizację:

- 1) kampanii edukacyjnych i akcji profilaktyczno-edukacyjnych,
- 2) festynów rodzinnych,
- 3) koncertów i spektakli.

5. Przygotowanie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i profilaktycznych, w tym ulotek, broszur, plakatów, czasopism, nagród i innych form służących oddziaływaniom profilaktycznym.

6. Wspieranie działań informacyjnych, edukacyjnych i pomocowych w środowisku osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom.

7. Prowadzenie działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.

8. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla rodziców oraz osób pracujących z dziećmi.

Wskaźniki:

1. Liczba realizowanych programów profilaktycznych, w tym programów rekomendowanych.
2. Liczba i rodzaj działań profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych i opiekuńczych.
3. Liczba uczniów biorących udział w programach/ zajęciach profilaktycznych.
4. Liczba dzieci biorących udział w zorganizowanym wypoczynku.
5. Liczba i rodzaj zajęć pozalekcyjnych.
6. Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia pozalekcyjne, w tym na zajęcia sportowe.
7. Liczba imprez sportowo- rekreacyjnych oraz liczba uczestników.
8. Liczba i rodzaj zakupionego sprzętu sportowo-rekreacyjnego.
9. Liczba i rodzaj działań informacyjno-edukacyjnych oraz liczba uczestników tych działań.
10. Liczba i rodzaj dystrybuowanych materiałów edukacyjnych i profilaktycznych.
11. Liczba i rodzaj działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.
12. Liczba i rodzaj szkoleń oraz ilość uczestniczących w nich osób.

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

ZADANIA:

1. Aktywna współpraca z Policją, Strażą Miejską, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kutnie oraz innymi instytucjami prowadzącymi działania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej.
2. Współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działalność na rzecz społeczności lokalnej w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Zabezpieczenie organizacyjno - finansowe warunków działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kutnie.
4. Finansowanie i organizowanie szkoleń, warsztatów, kursów specjalistycznych i innych form podnoszenia kwalifikacji dla pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi i stosującymi przemoc oraz z członkami ich rodzin, w tym osób pracujących z dziećmi i młodzieżą.
5. Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń i wypracowania wspólnych kierunków działań w obszarze uzależnień.

Wskaźniki:

1. Liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia.
2. Liczba organizacji pozarządowych przystępujących do otwartych konkursów ofert/ składających wnioski o dotację.
3. Liczba i rodzaj zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz wysokość środków przeznaczonych na realizację tych zadań.
4. Liczba osób objętych ww. działaniami.
5. Liczba szkoleń oraz liczba uczestników.
6. Liczba zorganizowanych spotkań oraz liczba uczestników.

V CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych oraz przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.

ZADANIA:

1. Opiniowanie przez Komisję wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
2. Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz aktów prawa miejscowego, dotyczących w szczególności zakazu sprzedawania alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz reklamy alkoholu.
3. Podejmowanie interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa dotyczących obrotu napojami alkoholowymi oraz związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych.
4. Prowadzenie działań edukacyjnych, skierowanych do właścicieli placówek handlowych, prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków konkurencji i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Wskaźniki:

1. Liczba wydanych postanowień Komisji dot. zaopiniowania wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
2. Liczba kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

3. Liczba i rodzaj interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa dotyczących obrotu napojami alkoholowymi.

4. Liczba i rodzaj podjętych działań edukacyjnych wobec sprzedawców napojów alkoholowych.

VI CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji, a także działań na rzecz reintegracji społecznej osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem oraz ich rodzin.

ZADANIA:

1. Objęcie wsparciem osób uzależnionych i ich rodzin poprzez działania w ramach pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie wspierania pomocą osób i rodzin dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – m.in. organizacja i prowadzenie „banku żywności”.

3. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez dofinansowanie Centrów Integracji Społecznej.

4. Organizacja spotkań informacyjnych dotyczących zasad funkcjonowania Centrów Integracji Społecznej.

Wskaźniki:

1. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem socjalnym.

2. Liczba i rodzaj podjętych działań pomocowych przez organizacje pozarządowe.

3. Liczba osób objętych ww. działaniami.

3.4. Zasady wynagradzania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Przewodniczący, Zastępca oraz członkowie za udział w pracach Komisji otrzymują miesięczną dietę w wysokości 40% minimalnego wynagrodzenia, określonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w 2025 roku w oparciu o listę obecności podpisaną przez Przewodniczącego lub jego Zastępcę. Za każdą nieobecność potrącać się będzie 7,5% miesięcznej diety.

3.5. Sposób realizacji i finansowanie

Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Kutno na rok 2025 finansowana będzie ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz innych opłat wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Na realizację zadań Programu w projekcie Budżetu Miasta Kutno przeznaczono kwotę **1.560.000,00 zł** (słownie: jeden milion pięćset sześćdziesiąt tysięcy złotych) zgodnie z poniższą klasyfikacją:

Dział 851 - Ochrona zdrowia - kwota 1.560.000,00 zł

Rozdział 85153 - Zwalczanie narkomanii - kwota 200.000,00 zł

Rozdział 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi - kwota 1.360.000,00 zł

Szczegółowego podziału środków na zadania dokona Prezydent Miasta po rozstrzygnięciu konkursów o dotację na wsparcie lub powierzenie realizacji zadań publicznych.

Realizatorem Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 jest Urząd Miasta Kutno.

3.6. Monitoring i ewaluacja

Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 podlega monitoringowi, za który odpowiedzialny jest Wydział Spraw Społecznych i Ewidencji Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta Kutno.

Monitoring polegać będzie na corocznym, systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Monitoring

Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności.

W celu rzeczywistej oceny stopnia realizacji Programu przeprowadzona zostanie ewaluacja. Prowadzona ona będzie w oparciu o posiadane sprawozdania merytoryczne i finansowe, dotyczące realizacji zadań dofinansowanych z budżetu miasta, a także dane statystyczne, oraz wskaźniki.

Ponadto zostanie sporządzony raport z wykonania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji w 2025 roku, który zostanie przedłożony Radzie Miasta Kutno w terminie do 30 czerwca 2026 roku.

UZASADNIENIE

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Cytowane ustawy nakładają na organy samorządu gminnego obowiązek prowadzenia działań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii w postaci gminnego programu.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Zgodnie z nimi zbudowany został niniejszy program. Szczególny nacisk położono na zadania związane z profilaktyczną działalnością informacyjno-edukacyjną wśród dzieci i młodzieży oraz na wspomaganie instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii.